

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 12-12-2024
Enhed: Psykiatri og Misbrug
Sagsbeh: lpe
Sagsnr.:2024 - 14062
Dok. nr.: 258833

Folketingets Sundhedsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål 111 (Alm. del), som Folketingets Sundhedsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 14. november 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Spørgsmål 111:

"Ministeren bedes kommentere på, om eksperterne har ret i, at undersøgelsesdesignet er skruet forkert sammen i forhold til at konkludere, hvor udbredt opioider er blandt unge, herunder risikoen for ikke at fortælle oprigtigt om sit problem, jf. artikel på politiken.dk 12/11-24:"

"Jeg ville ikke stole på den": Eksperter dumper Sundhedsstyrelsens undersøgelse om livsfarlige opioider?"

<https://politiken.dk/danmark/art10125781/Eksperter-dumper-Sundhedsstyrelsens-unders%C3%B8gelse-om-livsfarlige-opioider>

Svar:

Til brug for besvarelsen har Indenrigs- og Sundhedsministeriet fra Sundhedsstyrelsen indhentet følgende bidrag, hvortil jeg kan henholde mig:

"Sundhedsstyrelsen holder løbende øje med narkotikasituationen i Danmark. Overvågningen sker i tæt samarbejde med mange andre aktører herunder blandt andet politi, retsmedicinske institutter og nationale myndigheder såsom Toldstyrelsen og Sundhedsdatastyrelsen. Samarbejde om overvågningen sker også på europæisk plan og i regi af det europæiske narkotikaagentur, EUDA. Der er i overvågningen fokus på at følge nye tendenser samt nye stoffer og misbrugsmønstre.

Sundhedsstyrelsens specifikke overvågning af opioidsituationen i Danmark fokuserer på den illegale brug af opioider defineret som brugen af ikke-ordinerede opioider uagtet, om disse oprindeligt er udskrevet af en læge eller importeret ulovligt. Til det brug har der været ønsket et nationalt estimat på det illegale misbrug af opioider specifikt blandt unge som et forholdsvis nyt fænomen, der hidtil har været svært at kvantificere.

På den baggrund igangsatte Sundhedsstyrelsen "Undersøgelse blandt unge om brug af opioider og benzodiazepiner" hos analyseinstituttet Voxmeter. Undersøgelsen skulle give en indikation på omfanget af de danske unges illegale brug af opioider i aldersgrupperne 15-17 år og 18-25 år.

Idet genstandsfeltet drejer sig om en kriminel handling, blev der i udformningen af undersøgelsens design truffet metodiske valg for at få besvarelse fra fleste mulige unge i målgruppen med henblik på, at sikre en så bred repræsentativitet som muligt.

Undersøgelsen blev gennemført telefonisk med udgangspunkt i et repræsentativt udsnit af aldersgruppen på tværs af alder, køn og region. For at få besvarelse fra flest

mulige deltagelse blev respondenterne først gjort bekendt med emnet efter, at de havde givet tilsagn i undersøgelsen, hvorefter de blev lovet fortrolighed i deres besvarelse. Endvidere var spørgsmål angående respondentens brug af opioider uden recept formuleret som "ja/nej-spørgsmål" for at minimere risikoen for, at respondenterne ikke svarede ærligt grundet deres eventuelle frygt for at blive overhørt af personer i nærheden.

Dataindsamling gennem en telefonisk spørgeskemaundersøgelse blev valgt for at adressere metodiske udfordringer ved det nærliggende alternativ, en webbaseret spørgeskemaundersøgelse, som kan være særlig begrænsende, når der spørges ind til ulovlige handlinger. Erfaringsmæssigt kan skriftlig dokumentation få respondenter til at føle sig mindre sikker på fortroligheden af deres besvarelse. Hertil gør formatet det lettere for respondenterne at afbryde besvarelsen grundet emnet eller utilsigtet vælge et forkert svar.

Som det er tilfældet i alle undersøgelser, der bygger på respondenterne egne tilkendegivelser, kan risikoen for fejlopfattelser og uærlige svar ikke elimineres. Der vil stadig eksistere et "mørketal" ved telefonisk gennemførelse, hvor en del af respondenterne ikke svarer i overensstemmelse med sandheden eller ikke ønsker at deltage i undersøgelsen.

Andre opgørelsesmetoder vil afføde andre behov og metodiske overvejelser i forhold til udformning af undersøgelsesdesign.

Sundhedsstyrelsen tolker undersøgelsens resultater med forsigtighed givet de metodiske begrænsninger, hvorfor resultaterne benævnes som "pejlemærker". I lyset af de efterfølgende spørgsmål blandt andet rejst i Politiken burde Sundhedsstyrelsens kommunikation af undersøgelsesresultaterne have været tydeligere ved at understrege, at resultaterne udelukkende kunne anses som indikationer på forbruget blandt de adspurgte unge. Til trods for dette forbehold formidlede Sundhedsstyrelsen beklageligvis disse resultater som værende eksakte og for konkluderende. Sundhedsstyrelsen har på den baggrund rettet den tilhørende nyhedstekst.

Som led i Regeringens udspil "Ungdom uden opioider" har Sundhedsstyrelsen allerede i 2024 taget flere initiativer til at styrke den eksisterende, nationale overvågning af opioidmisbruget og særligt blandt børn og unge.

Der er igangsat en særlig dansk del af den europæiske web-survey blandt dem, der bruger illegale stoffer og herunder illegale opioider, og der er påbegyndt spildevandsovervågning i seks udvalgte byer (København, Næstved, Odense, Esbjerg, Aarhus og Aalborg) for at måle stofniveauet, herunder af opioider, i spildevandprøverne i perioden 2024-2028. Hertil skal det nævnes, at Sundhedsstyrelsen har indføjet særlige spørgsmål om brugen af illegale opioider i kendte skole- og spørgeskemaundersøgelser, herunder de såkaldte ESPAD-undersøgelser (blandt de 15-16-årige) og Sundheds- og Sygelighedsundersøgelsen (blandt de 16+ årige). Fra 2025 vil Sundhedsstyrelsen også løbende og særskilt afrapportere på børn og unges forbrug af opioider for at følge målgruppen tættere.

Sundhedsstyrelsen ønsker fortsat at anvende alle tilgængelige datakilder for at belyse problemet fra så mange vinkler som muligt. Disse datakilder (registerdata, interviews, spørgeskemaundersøgelser, indberetninger fra andre myndigheder m.fl.) kan hjælpe

med at give indikationer på den nuværende status med henblik på at følge udviklingen.”

Med venlig hilsen

Sophie Løhde